

Sygn. akt V KK 39/18

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 16 maja 2018 r.,
sprawy **J.L.**
o odszkodowanie i zadośćuczynienie
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy
od wyroku Sądu Apelacyjnego w P.
z dnia 14 września 2017 r., sygn. akt II AKa [...] /16
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w P.
z dnia 6 maja 2016 r., sygn. akt III Ko [...] /14

p o s t a n o w i ł

- I. oddalić kasację pełnomocnika wnioskodawcy jako oczywiście bezzasadną;**
- II. obciążyć wnioskodawcę kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W dniu 10.12.2014 r. do Sądu Okręgowego w P. wpłynął wniosek pełnomocnika J.L. o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwoty 500 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 12.200 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem odszkodowania za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od dnia 27 maja 2009 r. do dnia 27 maja 2011 r., zastosowanego na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w G. z dnia 29 maja 2009 r., wydanego w sprawie prowadzonej pod sygnaturą akt VII Kp

[...]/09, kolejno przedłużanego do dnia 26 lipca 2011 r. (k. 1 - 19).

Wnioskodawca w toku rozprawy rozszerzył to żądanie w zakresie zadośćuczynienia o kwotę 1.900.000 zł, wnosząc ostatecznie o zasądzenie, poza wskazaną kwotą odszkodowania, zadośćuczynienia w wysokości 2 400 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku (k. 233 - 241).

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 6 maja 2016 r. w sprawie o sygn. akt III Ko [...]/14 na podstawie art. 552a § 2 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy J.L. kwotę 400 000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, zaś w pozostałym zakresie wniosek ten oddalił.

Po rozpoznaniu apelacji wywiezionej przez pełnomocnika wnioskodawcy Sąd Apelacyjny w P. wyrokiem z dnia 14 września 2017 r. utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy.

Kasację od tego wyroku, w części dotyczącej oddalenia wniosku o zadośćuczynienie ponad kwotę 400 000 zł, wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, który zarzucił rażącą obrazę przepisów prawa materialnego mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 445 § 2 k.c. w zw. z art. 552a § 2 k.p.k. (obecnie art. 552 § 4 k.p.k.) w zw. z art. 2 i 32 Konstytucji RP poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na nieprawidłowym posługiwaniu się kryteriami w stanie faktycznym niniejszej sprawy, jakimi należy się kierować przy ustaleniu wysokości odpowiedniego zadośćuczynienia przyjmując, że wyznacznikiem zasądzonej kwoty z tytułu niewątpliwie niesłusznego aresztowania winien być możliwy do osiągnięcia roczny dochód przez ludzi żyjących i pracujących w kraju pozostających na wolności w sytuacji, gdy uznanie sędziowskie w kwestii przyznania odpowiedniej sumy zadośćuczynienia powinno opierać się na rzetelnych, zobiektywizowanych kryteriach wynikających z przeprowadzonych dowodów, które muszą w konkretnej sprawie określić granice subiektywnego odczucia krzywdy przez wnioskodawcę, bez stosowania nieuprawnionego przez Sąd zabiegu miarkowania krzywdy wnioskodawcy na tle doznanego procesu chorobowego tj. kancerogenezy i schorzeń psychiatrycznych poprzez łagodzenie skutków doznanej krzywdy w życiu wnioskodawcy w związku z bezprawną izolacją więzienną, przy czym jednym z efektów posługiwania się

przez Sąd II instancji nieprawidłowymi kryteriami służącymi do określenia wysokości zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne aresztowanie jest podważenie zasady poczucia sprawiedliwości i równości praw wszystkich obywateli, nie mając na względzie zachowania jednolitości orzecznictwa sądowego.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi II instancji do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Prokuratury Okręgowej w P. wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja pełnomocnika J.L. była bezzasadna w stopniu oczywistym, uzasadniającym jej oddalenie w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, a jej podstawą może być wyłącznie wystąpienie uchybienia wskazanego w art. 439 k.p.k. lub inne rażące naruszenie prawa, jeśli mogło mieć ono istotny wpływ na treść orzeczenia – art. 523 § 1 k.p.k. Zestawienie owego „rażącego naruszenia prawa” z uchybieniami przewidzianymi w art. 439 k.p.k. wskazuje na wysoką rangę tego naruszenia, którego wykazanie przez skarżącego może być podstawą skutecznego zarzutu kasacyjnego.

W sprawach o odszkodowanie i zadośćuczynienie, określonych w Rozdziale 58 k.p.k., „rażące naruszenie prawa” nie może sprowadzać się tylko i wyłącznie do odmiennej oceny wysokości należnego zadośćuczynienia, nawet jeżeli różnica pomiędzy wysokością wskazaną w żądaniu, a wysokością zasądzanego odszkodowania jest tak znacząca, jak w sprawie przedmiotowej. W tym przedmiocie niejednokrotnie już zresztą wypowiadał się Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie. W postanowieniu z dnia 27 lipca 2005 r., sygn. akt II KK 54/05 (*Lex nr 152495*) wskazano, że „w postępowaniu kasacyjnym zarzut niewłaściwego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może być skuteczny tylko wtedy, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalania tego zadośćuczynienia; w ramach kontroli kasacyjnej nie jest natomiast możliwe wkraczanie w sferę swobodnego uznania sędziowskiego; o rażącym naruszeniu zasad ustalania »odpowiedniego« zadośćuczynienia mogłoby świadczyć przyznanie

zadośćuczynienia wręcz symbolicznego zamiast stanowiącego rekompensatę doznanej krzywdy”. Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 16 lutego 2006 r., sygn. akt V KK 446/05 (*Lex nr 183897*).

W niniejszej sprawie porównanie zarzutów apelacyjnych z kasacyjnymi w sposób jednoznaczny świadczy o tym, że wnioskodawcę nie satysfakcjonuje wysokość zasądzonego zadośćuczynienia i do tego sprowadza się istota argumentacji, określanej jako obraza materialnego.

Wbrew argumentacji autora kasacji, zadośćuczynienie w wysokości 400 000,00 zł za 24 miesiące niesłusznego tymczasowego aresztowania J.L., nie można ocenić jako symbolicznego, nie realizującego funkcji kompensacyjnej, co przewidują znajdujące zastosowanie w tej kategorii spraw przepisy art. 445 § 1 i 2 k.c. Przepisy te mówią o „odpowiedniej sumie” zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Ta „odpowiedniość” należy już jednak do sędziowskiego uznania, które, rzecz jasna, nie może być dowolnym, ale uwzględniającym okoliczności konkretnej sprawy. Niczego w tym względzie nie zmienia powołanie się na przepisy art. 2 i art. 32 Konstytucji RP, które określają Rzeczpospolitą Polską jako demokratyczne państwo prawne, urzeczywistniające zasady sprawiedliwości społecznej oraz przewidują prawo do równego traktowania.

Oceny „odpowiedniości” zasądzonego na rzecz J.L. zadośćuczynienia dokonał już Sąd Apelacyjny przez pryzmat zarzutów apelacyjnych. Wskazał on w uzasadnieniu wyroku konkretne okoliczności, jakie doprowadziły go do tego stanowiska, a więc: długość stosowanego niesłusznie tymczasowego aresztowania, dolegliwości z powodu rozłąki z rodziną, nagłe pogorszenie warunków bytowych związane z pogorszeniem jakości życia oraz narażeniem ze strony współosadzonych na werbalne ataki, pogorszenie stanu zdrowia wnioskodawcy, cierpienie związane z zatrzymaniem i tymczasowym aresztowaniem, a także utratą dobrego imienia i ostracyzmem społecznym (zob. s. 13 uzasadnienia SA). Pełnomocnik wnioskodawcy nie wskazał na żadne istotne okoliczności, które zostałyby przez Sąd *ad quem* pominięte, a szereg twierdzeń użytych w kasacji po prostu nie znajduje oparcia w materiale dowodowym.

Zawarte w uzasadnieniu kasacji twierdzenia o mankamentach uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego nie znalazły żadnego odzwierciedlenia w podniesionych

zarzutach, a w tej sytuacji – zgodnie z art. 536 k.p.k. – pozostają one poza kognicją kasacyjną.

W tym stanie rzeczy trzeba stwierdzić, że pełnomocnik wnioskodawcy we wniesionej kasacji stopniu oczywistym nie wykazał, aby zaskarżony wyrok dotknięty był nie tylko rażącym, ale jakimkolwiek naruszeniem prawa. Konsekwencją tej oceny było oddalenie kasacji, jako oczywiście bezzasadnej.

Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. wnioskodawca został obciążony kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

ał